

VERGİ DERSLERİNİN VERGİ OKURYAZARLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK İKİLİ LOJİSTİK REGRESYON ANALİZİ

BINARY LOGISTIC REGRESSION ANALYSIS TO DETERMINE THE IMPACT OF TAX COURSES ON TAX LITERACY

Ulvi SANDALCI*

ÖZ

Toplumun gelişmişlik göstergelerinden biri olan okuryazarlık gelişen ve değişen dünya ile birlikte farklı türlere ayrılmıştır. Bu türlerden biri de mükelleflerin vergisel konularda bilgi sahibi olduğu ve işlemlerini herhangi bir yardıma ihtiyaç duymadan yerine getirebilme becerisine sahip olduğu vergi okuryazarlığıdır. Vergi okuryazarlığı yüksek olan toplumlarda vergi bilinci, vergi ahlakı, vergi uyumu gibi vergiye karşı tutum ve davranışları etkileyen faktörler olumlu yönde gelişmektedir. Mükellefler ekonomik ve mali kararlarını daha rasyonel almaktadır. Vergi okuryazarlığının kazanılması ve geliştirilmesinde rol oynayan en önemli faktör eğitimidir. Bu kapsamda çalışmada Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü müfredatında yer alan Vergi Hukuku,

ABSTRACT

Literacy, which is one of the development indicators of the society, is divided into different types with the developing and changing world. One of these types is tax literacy in which taxpayers are knowledgeable about tax matters and have the ability to perform their transactions without any help. In societies with high tax literacy, factors affecting tax attitudes and behaviors such as tax awareness, tax ethics, and tax compliance develop positively. Taxpayers make their economic and financial decisions more rational. Education is the most important factor that plays a role in gaining and developing tax literacy. In this context, the effect of tax law, financial judiciary law, tax penal law, Turkish tax system and tax applications courses in the Kutahya Dumlupınar University Faculty of Economics and Administrative Sciences

* Araş. Gör. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İ.İ.B.F., Maliye Bölümü, ulvi.sandalci@dpu.edu.tr, ORC-ID: 0000-0003-1527-0815.

Sandalci, U., (2020). Vergi Derslerinin Vergi Okuryazarlığı Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik İkili Lojistik Regresyon Analizi, *Vergi Raporu*, 255, (125-142).

Makale Türü: Araştırma Makalesi

M.G.T.: 01.10.2020 / M.K.T.: 27.11.2020

Mali Yargı Hukuku, Vergi Ceza Hukuku, Türk Vergi Sistemi ve Vergi Uygulamaları derslerinin bölüm öğrencilerinin vergi okuryazarlığı üzerindeki etkisi incelenmiştir. İkili lojistik regresyon analizi ile yapılan çalışmada vergi hukuku, Türk Vergi Sistemi, Mali Yargı Hukuku ve Vergi Uygulamaları derslerine ilişkin bilgi düzeyine sahip öğrencilerin diğer öğrencilere göre vergi okuryazarlıkları yüksek çıkmıştır. Vergi Ceza Hukuku dersine ilişkin ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergi Okuryazarlığı, İkili Lojistik Regresyon

Jel Sınıflandırma Kodları: H20, H22, H29

GİRİŞ

Toplumun gelişmişlik göstergelerinden biri olan okuryazarlık dünyada yaşanan gelişim ve değişime bağlı olarak birçok alanda farklı biçimlerde kendini göstermektedir. Dünyada yaşanan ekonomik, teknolojik, siyasi, sosyal, kültürel vb. gelişim ve değişimin bir sonucu olarak farklı alanlarda birçok okuryazarlık türü ortaya çıkmıştır. Dünyadaki değişim ve dönüşümü yakalayan toplumlar okuryazarlık alanlarında da gelişme göstererek okuryazarlık becerilerini geliştirmişlerdir. Buna göre farklı tür ve alanlarda ortaya çıkan sosyal, kültürel, teknolojik, ekonomik, mali, siyasi vb. değişim ve gelişimlerin takip edilmesi, okunması, muhakeme edilmesi, çözüme kavuşturulması ve daha da geliştirilmesi için okuma yazma becerileri geliştirilmektedir. Şüphesiz bu durum hem bireyler hem de ülkeler için önemli pozitif dışsallıkların ortaya çıkmasına katkı sunmaktadır. Nitekim okuma yazma becerisi gelişen toplumlarda bireylerin bilinç düzeyleri artarak olaylara, topluma, bireye, devlete bakışları daha anlaşılır olmaktadır. Bundan dolayıdır ki her alanda ve türde bireylerin o alanı okuyabilme yazabilme becerilerine sahip olması önem kazanmaktadır. Bu önemlerden biri de bireylerin ver-

department of public finance curriculum was examined. In the study conducted with binary logistic regression analysis, tax literacy of students with knowledge level related to tax law, Turkish tax system, financial judicial law and tax applications lessons was higher than other students. A statistically significant relationship was not found regarding the tax criminal law course.

Keywords: Tax, Tax Literacy, Binary Logistic Regression.

Jel Classification Codes: H20, H22, H29.

gisel işlemlerini hiçbir yardıma ihtiyaç durmadan kendi başlarına yapabilmeleri, vergisel konularda bilgi sahibi olmaları, vergileme sürecinin her aşamasına sahip oldukları anlamında olan vergi okuryazarlığıdır.

Mükelleflerin vergi okuryazarlığına sahip olması, yani vergi sistemi, tekniği, mevzuatı, işleyişi vb. konularda hiçbir yardıma ihtiyaç duymadan anlayabilme, muhakeme edebilme ve çözüme kavuşturabilme yeteneğine sahip olması gelişmiş toplumların ve vergi idarelerinin temel gösterge ve hedeflerinden biridir. Buna göre mükellefi merkeze alan ve mükellefin memnuniyetini arttırarak vergisel ödevlerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmelerini hedefleyen vergi idarelerinde, mükelleflerin vergi okuryazarlığına sahip olmaları temel koşuldur. Öyle ki vergisel ödevlerini o alanda uzmanlaşmış meslek mensuplarına veya vergi dairesine başvurma gibi zaman ve ekonomik maliyete neden olan ve dolayısıyla mükellefe yük yükleyen yollara başvurmadan kendi başlarına yerine getirebilmeleri hem mükellef açısından hem de vergi dairesi açısından daha etkin ve verimli olacaktır. Ayrıca vergi okuryazarlığının vergi bilincini arttırması mükelleflerin vergiye uyumlarına katkı sun-

maktadır. Vergi indirimi, istisna ve muafiyetler, vergisel teşvikler, vergisel ödevlerin zamanında yerine getirilmemesi durumunda karşılaşılabilecek yaptırımlar ile getirilmesi durumunda sahip olunacak avantajların bilinmesi ve buna uygun hareket edilmesi uyumu arttıracaktır. Bununla birlikte vergilerin toplumun ihtiyaçları doğrultusunda kamu hizmetleri için harcandığı bilincinde olan mükelleflerde vergiye karşı bakış olumlu yönde gelişecektir. Vergi okuryazarlığına sahip olan mükelleflerde mevzuatta değişikliğe uğrayan veya yeni ihdas edilen vergisel konuları doğru ve zamanında yorumlayarak yatırım, harcama ve tasarruf gibi ekonomik faaliyetlerini ayarlamalarına ayrıca bir avantaj elde etmelerine yardımcı olacaktır. Nihayetinde mükelleflerin vergi okuryazarlığına sahip olmaları birçok yönden hem mükellef hem de vergi idaresi için avantajlar sağlamaktadır. Bu kapsamda vergi okuryazarlığının öneminden yola çıkarak çalışmada maliye bölümünde öğrenim gören öğrencilerin vergi okuryazarlığının oluşmasında en büyük katkısı olan vergi derslerinin etkisi incelenmiştir. Çalışmada öncelikli olarak vergi okuryazarlığı kavramı ele alınmış, sonrasında ise çalışmayla ilgili yerli ve yabancı literatür taraması yapılmıştır. Son bölümde ise maliye bölümünde verilen Vergi Hukuku, Mali Yargı Hukuku, Türk Vergi Sistemi, Vergi Uygulamaları ve Vergi Ceza Hukuku derslerinin söz konusu bölümde öğrenim gören öğrencilerin vergi okuryazarlığı üzerindeki etkisi ikili lojistik regresyon analizi yardımıyla incelenmiş ve çeşitli değerlendirmelerde bulunulmuştur.

1- VERGİ OKURYAZARLIĞI

Okur-yazar, hem kendinin hem de içinde yer aldığı toplumun gelişimine katkı sunabilecek seviyede okuma-yazma ve hesap yapma yeteneği

olan, yer aldığı belirli bir grup veya toplulukta-ki görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilecek bilgi ve becerilere sahip kişidir. Okur-yazarın, en az bir ilkokul mezunu kadar okuma-yazma ve hesap yapma becerisi kazanmış olması gerekmektedir¹. Okuryazarlık kavramı, okuma ve yazma faaliyeti kapsamında bireyin içinde yer aldığı hayatı ve bu hayat içindeki nesne ve olayları algılayışı, anlaması, muhakeme edebilmesi, çözüme kavuşturabilme ve nihayetinde anlam yükleyebilmesi ile ilgilidir². Okuryazarlık bireyin yazılı işaretleri tanıması, okuması ve anlaması ile başladığı için önceden sadece adını okuyup yazabilme ve imzasını atabilme becerisine sahip bireylere okuryazar denilmekteydi. Ancak zaman geçtikçe bu dar kapsamlı anlayış değişerek okuma yazma alanında yapılan araştırmalar neticesinde bu kavramın karmaşık, göreceli ve aşamalı bir özelliğe sahip olduğuna ulaşılmıştır. Okuma yazma alanında yapılan araştırmalar ve bunların neticesinde okuryazarlık becerileri temel, orta ve üst düzey olarak sınıflandırılmıştır. Sonrasında işlevsel okuryazarlıkla birlikte okuryazarlığın sadece okuma ve yazmadan ibaret olmadığı, bununla birlikte bunları günlük yaşamda kullanma, bireyin sosyal, ekonomik, kültürel ve vatandaşlık görev ve rollerini yerine getirmelerinin bir yolu olduğu görülmüştür³.

Dünyada yaşanan gelişim ve değişimler ile birlikte yeni uzmanlık alanlarının ortaya çıkması yeni okuryazarlık türlerini oluşturmuştur. Günümüz dünya anlayışında okuryazarlık okuma- yazmadan ayrı bir grupta değerlendirilmekte ve bunun bir neticesi olarak kendi içinde farklı türlere ayrılmaktadır. Buna göre bilginin oluşturularak farklı ortamlarda sunumu ve bilgi teknolojilerinde yaşanan teknolojik devrim eğitim sistemlerinde

¹ Firdevs GÜNEŞ. "Okur-Yazarlık Kavramı ve Düzeyleri". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 27 (2). 1994. s.499.

² Murat AŞICI. "Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık". Değerler Eğitimi Dergisi. Cilt 7. No. 17. 2009. s.11

³ Firdevs GÜNEŞ. "Okuryazarlık Yaklaşımları". Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi. 4 (3). 2019. s.226.

kendine yer edinerek çoklu ve yeni okuryazarlık türlerini ortaya çıkartmıştır⁴. Bu türlerden biri de iktisadi okuryazarlıktır. İktisadi okuryazarlık genel olarak finansal, ekonomik ve mali okuryazarlık olmak üzere 3 farklı şekilde sınıflandırılabilir. Finansal okuryazarlık kavramı genel itibarıyla finansal bilgi, ürün ve uygulamalar hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olmayı ve bu konularda finansal kararlar alabilmeyi ifade etmek için kullanılmaktadır. Ekonomik okuryazarlık, bireylerin temel ekonomik kavramlar hakkında bilgi sahibi olmalarını, karşılaştıkları ekonomik olay ve sorunları anlama, yorumlama ve çözmek için gereken davranışlarda bulunabilme becerisidir. Mali okuryazarlık ise ekonomik okuryazarlığın alt dalı olan kamu maliyesi kısmını kapsayan ve bireylerin kamu gelirleri, kamu harcamaları, bütçe, borçlanma vb. konularda temel düzeyde bilgi sahibi olmayı ve bu kalemlerde ortaya çıkan değişimleri anlayabilme, muhakeme edebilme ve öngörerek buna uygun kararlar alabilmelerini ifade etmektedir⁵.

Mali okur yazarlığın daha dar kapsamında olan ve kamu maliyesinin gelir kısmını oluşturan vergi okur yazarlığı, vergisel konuları yeterli düzeyde okuyabilme, anlayabilme, muhakeme edebilme, yazabilme ve öngörebilme yeteneği-

ne sahip olma olarak ifade edilmektedir⁶. Vergi okuryazarlığı Bardai (1992)⁷ tarafından, vergi beyannamelerini hazırlama ve vergisel yükümlülükleri herhangi bir yardıma ihtiyaç duymadan kendi başına hesaplayabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Kamaluddin ve Madi (2005)⁸'ya göre vergi okuryazarlığı ise mükelleflerin vergiye tabi gelirlerini, matrahlarını, indirilebilecek giderleri, kesintileri vb. tutarları hesaplayabilme ve yüklenilen verginin nelerden meydana geldiği hakkında bilgi sahibi olunması olarak tanımlanmaktadır. Başka bir tanıma göre ise vergi okuryazarlığı, vergi hesaplamalarını yönetmek için gereken belirli vergi odaklı finansal bilgi ve aritmetik becerilerine sahip olmayı ifade eden finansal okuryazarlık boyutlarından birini sunar⁹. Diğer bir tanıma göre vergi okuryazarlığı; vergi yükümlülerinin beyanname hazırlayabilme, ödemesi gereken vergiyi herhangi birine ihtiyaç duymadan kendi başına hesaplayabilme becerisi olarak ifade edilmiştir¹⁰. Ayrıca, vergi okuryazarlığı, vergi formunu doldurma ve vergi yükümlülüklerini bağımsız olarak hesaplama becerisi olarak tanımlanabilir¹¹. Vergi okuryazarlığı, bireyin kişisel vergilendirme ile ilgili konuları etkili bir şekilde yönetmek için sahip olması gereken bilgi olarak tanımlanabilir¹².

⁴ Gıyasettin AYTAŞ ve Kadir KAPLAN. "Medya Okuryazarlığı Bağlamında Yeni Okuryazarlıklar". Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD). Cilt 18, Sayı 2. 2017. s.293.

⁵ Erdoğan Teyyare ve diğerleri. "İktisadi ve Mali Okuryazarlık Üzerine Bir Araştırma: Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği". Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 14(14). 2018. s.100.

⁶ Ahmed Razman ABDUL LATIFF ve diğerleri. "Tax Literacy Rate among Taxpayers: Evidence from Malaysia". Jurnal Akuntansi and Auditing Indonesia, 9(1): 2005. s.2

⁷ Barjoyai BARDAL. "Tax Illiteracy in Malaysia: Problems Solutions". Journal of Accamadia, 2 (2), 1992, 7-31.

⁸ Amrizah KAMALUDDIN ve Nero MADI. "Tax Literacy and Tax Awareness of Salaried Individuals in Sabah and Sarawak". Journal of Financial Reporting and Accounting, 3(1). 2005. 71-89.

⁹ Dajana CVRLJE. *Tax Literacy As An Instrument Of Combating And Overcoming Tax System Complexity, Low Tax Morale And Tax Non-Compliance*. The Macrotheme Review 4(3). Spring 2015. s. 156

¹⁰ Nero Madi ve diğerleri. "Tax Literacy among Employees: Sabah and Sarawak's Perspective". International Journal of Economics and Finance. 2(1). 2010. s.219.

¹¹ Ahmed Razman ABDUL LATIFF ve Bany Ariffin Amin NOORDIN. *Tax Literacy among Taxpayers in Klang Valley' paper presented at Seminar FEP 2000*, Review Beach Resort, Pulau Pinang. October 2000. 20-23.

¹² Puneet BHUSHAN ve Yajulu MEDURY. "Determining Tax Literacy of Salaried Individuals- An Empirical Analysis". IOSR Journal of Business and Management, 10 (6). 2013. 76-80.

Vergi okuryazarlık kavramını yapılan farklı tanımlardan hareketle genel olarak vergi yükümlülerinin gelirlerinin nasıl vergilendirildiği, yüklenilen verginin nasıl hesaplandığı, beyannameyi nasıl vermesi gerektiği gibi vergisel işlemler hakkında gerekli bilgi ve beceriye sahip olunması olarak tanımlanabilmektedir. Bu tanım biraz daha genişletildiğinde vergi okuryazarlığı, vergi yükümlülerinin verginin ne olduğu, ne için alındığı, neler üzerinden vergi alındığı, nasıl hesaplandığı, vergilerin türleri, vergi oranları, vergi matrahı, indirim, istisna ve muafiyetler, mükellef hakları, müeyyide ve yaptırımlar, vergi tarifesi, vergi tekniği, vergi sisteminin işleyişi gibi vergiye yönelik kavramların ne ifade ettiğinin bilinmesi şeklinde tanımlanabilmektedir¹³. Genel itibarıyla vergisel konu ve işlemler hakkında bilgi sahibi olmayı, gelişmeleri takip ederek anlama ve yorumlayabilmeyi, vergi borçlarını ekonomik ve mali yapıyı bozmadan ödeyebilmeyi ifade eden vergi okuryazarlığı, mükelleflerin harcama, tasarruf ve yatırım kararlarını etkileyebilmektedir¹⁴. Bu noktada bireylerin vergisel konularda okuryazarlığa sahip olması harcama, yatırım ve tasarruflar gibi ekonomik faaliyetlerini etkilemektedir. Yani ekonomik aktörlerin faaliyetleri vergi okuryazarlığına göre şekillenmektedir. Vergi okuryazar sahibi ekonomik birimler vergileme sürecine ve sistemine hakim oldukları için faaliyetlerini vergi mevzuatı ve vergisel düzenlemelere göre ayarlamaktadır. Bu da gelir, harcama ve servet üzerinden vergi geliri elde eden kamu idaresini doğrudan etkilemektedir. Özetle bireylerin vergi

okuryazarlığına sahip olması hem mükellef hem de vergi idaresi üzerinde etkilidir.

Vergi okuryazarlığının diğer bir yönü de vergi ahlakı, vergi uyumu ve vergiye karşı tutum ve davranışlar ile ilgilidir. Buna göre vergi okuryazarlığının artmasına bağlı olarak mükelleflerin vergiye karşı tutum ve davranışlarında iyileşme görülmekte, bu da vergi uyumunu arttırmaktadır¹⁵. Nitekim bireylerin vergiye karşı tutum ve davranışları ödedikleri verginin farkında olup olmadıkları ve verginin zihinlerinde ne uyandırdığı ile ilgilidir. Diğer bir deyişle vergi okuryazarlığı ve vergi farkındalığı vergi uyumunu etkileyen temel belirleyicilerdir¹⁶. Vergi okuryazarlığı, vergi sisteminin karmaşıklığına doğrudan bağlı olmamasına rağmen, genellikle kötü yönetilen yönetim ile bağlantılı olduğundan düşük vergi ahlakı ve vergi uyumu üzerinde önemli bir rol oynamaktadır¹⁷. Buna göre vergilerin ödenme zamanı ve yeri, vergi tekniği, vergi sistemi, vergi oranı, matrah, tarife, verginin zamanında ödenmesinin avantajları ile zamanında ödenmemesinin müeyyideleri, mükellef hakları ve görevleri, vergi teşvikleri gibi özetle vergileme ile ilgili her türlü konu ve işlem ile ilgili bilgi sahibi olan bireylerde vergiye uyum diğer bireylere göre daha yüksek olmaktadır. Öyle ki mükelleflerin vergi okuryazarlık seviyelerindeki artış vergi bilinci, vergi ahlakı, vergi algısı, vergi psikolojisi ve vergi kültürünün gelişiminde önemli rol oynamaktadır¹⁸. Vergi mükelleflerinin bilgisi, vergi yasasına, vergi planlamasına ve vergi yönetimine uyum derecesinde önemli bir role sahiptir. Vergi sistemi ve vergi politikaları

¹³ Erdogan TEYYARE. "Maliye Eğitiminin Vergi Okuryazarlığı Düzeyine Etkisi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği". Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi. Cilt:16. Sayı:4. 2018. s.317.

¹⁴ Murat ZORKUN ve Serkan DİLEK. "Mali Okuryazarlık, Girişimcilik Eğilimi ve Potansiyeli Arası İlişkilerin Analizi". Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. Cilt5/Sayı1. 2020. s.69-70.

¹⁵ CVRLJE, age, s.158-159

¹⁶ Mahmut YARDIMCIOĞLU ve diğerleri. "Vergi Okuryazarlığı ve Vergisel Farkındalık: Kahramanmaraş Araştırması". Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 4(2). 2014. s.95.

¹⁷ CVRLJE, age, s. 159

¹⁸ TEYYARE, age, s.316

hakkında kapsamlı bilgiye sahip bir kişi de büyük miktarda tasarruf sağlayacaktır. Vergi bilgisi eksikliği, vergi yükümlülüğü, vergi beyannamesi ve vergi tasarrufunun değerlendirilmesinde zorluklara yol açmaktadır¹⁹. Bundan dolayıdır ki tüm bireylerin vergi okuryazarlığına sahip olabilmesi için kamu idaresinin çalışmalara ağırlık vermesi, mükelleflerin çok önceden bu yönde eğitilmesi hem idare hem de mükellef lehine sonuçların ortaya çıkmasına katkı sunacaktır.

2- LİTERATÜR ÇALIŞMASI

Mükelleflerin vergisel işlemlerini hiçbir yardıma ihtiyaç duymadan yapabilmeleri, vergisel konularda her türlü bilgiye sahip olmaları, vergileme sürecinin her aşamasını bildikleri anlamına gelen vergi okuryazarlığı, ilgili kavram başlığı altında da değinildiği üzere oldukça önemli bir konudur. Özellikle vergi idarelerinin mükellef odaklı anlayış kapsamında yeniden yapılanmaları ve buna uygun olarak merkeze mükellef ve memnuniyetinin alınması, vergi okuryazarlığının vergi uyumuna katkısı, rasyonel karar verme sürecinde etkinliği gibi faktörler vergi okuryazarlığının hem mükellef hem de vergi idaresi tarafından önemini ortaya koymaktadır. Bu öneme binaen vergi okuryazarlığı ile ilgili olarak yazında birçok çalışma yapılmıştır. Bu başlık altında yazında konuyla ilgili yapılmış çalışmalara yer verilerek hem çalışma zenginleştirilmiş hem de diğer çalışmalar ile olan benzer ve farklı yönleri belirlenmiştir.

Bozkurt Yazar ve Yalçın (2019)²⁰ tarafından yapılan çalışmada finansal ve mali tablo okuryazar-

lığı ile ilgili olarak Tunceli de ticaretle uğraşan vergi mükelleflerinin finansal ve mali tablo okuryazarlığı düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Buna ilişkin uygulamada 47 adet ticari faaliyet gösteren vergi mükellefine ulaşılmıştır. Çalışmanın sonucunda mükelleflerin bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar ve vergi- mevzuat konularına hâkim oldukları; ancak temel düzeyde ekonomi ve finans konularında (enflasyon, borsa, faiz) belirli düzeyde bilgilerinin olduğu; yatırım konusunda (tahvil hisse senedi, döviz) ciddi bilgi eksikliklerinin olduğuna ulaşılmıştır.

Moučková ve Vitek (2018)²¹ tarafından Prag Ekonomi Üniversitesi'nde lisans derecesi öğrencileri arasında vergi okuryazarlığını ölçmeye ve onu etkileyen iki faktörün analizine yönelik yapılan çalışmada vergi dersleri almış ve daha önce vergi beyannamesi doldurmuş 150 üniversite öğrencisinin KDV ve gelir vergisine ilişkin vergi okuryazarlığı ölçülmüştür. Çalışmada ulaşılan sonuca göre vergi derslerinin alınmış ve beyanname doldurulmuş olması vergi okuryazarlığı üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.

Kılıç ve Seyrek (2015)²² tarafından Gaziantep Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilere yönelik finansal okuryazarlık düzeylerinin tespiti için yapılan çalışmada, fakülteler arasında finans derslerinin ağırlıklı okutulduğu iktisadi ve idari bilimler fakültesinin finansal okuryazarlık düzeyinin en yüksek olduğuna ulaşılmıştır.

Zorkun ve Dilek (2020)²³ tarafından girişimcilik eğilimi ve potansiyeli ile mali okuryazarlık ilişkilerini incelemesi amacıyla Karadeniz Tek-

¹⁹ Abbokar SIDDIQ ve Ganesh ACHARYA. "Tax Literacy among Salaried Individuals-An Empirical Study in Dakshina Kannada District of Karnataka". 2017. (file:///C:/Users/ASUS/Downloads/22.pdf).Erişim tarihi: 15 Temmuz 2020.

²⁰ Birgül BOZKURT YAZAR ve Zülkif YALÇIN. "Finansal ve Mali Tablo Okuryazarlığı: Tunceli'de Ticaretle Uğraşan Vergi Mükelleflerine Yönelik Bir Uygulama". Turkish Studies - Economics, Finance, Politics Volume 14 Issue 4. 2019. 1205-1223.

²¹ Michaela MOUČKOVÁ ve Leoš VÍTEK. *Tax Literacy*. Acta Universitatis Agriculturae Et Silviculturae Mendelianae Brunensis, Volume 66 57, 2018, Number 2. (https://doi.org/10.11118/actaun201866020553).

²² Yunus Kılıç ve diğerleri. "Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma". Muhasebe ve Finansman Dergisi. Nisan. 2015. 129-150.

²³ ZORKUN ve DİLEK. Age. s. 68-81.

nik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan 407 öğrenciye anket uygulanmıştır. Korelasyon analizi sonucunda girişimcilik eğilimi ile mali okuryazarlık arasında orta ilişki; girişimcilik potansiyeli ile mali okuryazarlık arasında zayıf ilişki bulunmuştur. Regresyon analizi sonucunda ise mali okuryazarlığın, girişimcilik eğilimi ve girişimcilik potansiyeli üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir.

Madi vd. (2010)²⁴ tarafından yapılan çalışmada Sabah ve Saravak'ta 964 vergi mükellefi 429 (Sabah) 535 (Saravak) arasındaki vergi okuryazarlığı düzeyi ölçülmüştür. Her eyalet ve vergi mükelleflerinin ilgili işyerleri tarafından vergi okuryazarlığı puanlarına t-testleri ve ki-kare gibi istatistiksel testler uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda Saravak'taki vergi mükelleflerinin Sabah'taki emsallerine göre daha fazla vergi okuryazarlığına sahip olduğuna ulaşılmıştır.

Bhushan ve Medury (2013)²⁵ tarafından yapılan bireylerin çeşitli demografik ve sosyo-ekonomik faktörlere dayalı vergi okuryazarlığı düzeyini belirlemeye yönelik çalışma yapılmıştır. Çalışmanın bulguları, katılımcıların genel vergi okuryazarlığı düzeyinin çok yüksek olmadığını göstermektedir. Sonuçlar, vergi okuryazarlığı düzeyinin katılımcılar arasında önemli ölçüde değiştiğini göstermektedir. Ayrıca, vergi okuryazarlığı düzeyi cinsiyet, yaş, eğitim, gelir, istihdamın niteliği ve iş yerinden etkilenirken, coğrafi bölgeden etkilenmemektedir.

Nichita (2015)²⁶ tarafından mükelleflerin vergiye bakışlarında vergi okuryazarlığının etkisinin belirlenmesine yönelik teorik düzeyde yapılan çalışmada vergi eğitimi almış ve vergileme süreci

ile ilgili bilgilere sahip mükelleflerin vergi ödev ve yükümlülüklerini daha doğru bir şekilde yerine getirdikleri ve vergiye bakışlarının daha olumlu olduklarına ulaşılmıştır.

Yardımcıoğlu vd. (2014)²⁷ tarafından Kahramanmaraş'ta vatandaşların vergiyi anlama ve ona göre hareket edebilme becerisi ile vergisel farkındalıklarına yönelik düşüncelerinin tespitine ilişkin araştırma yapılmıştır. Araştırmada 153 anket uygulanmış ve toplumun vergi okuryazarlık seviyesi ile vergisel farkındalıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada ulaşılan sonuca göre; Türkiye'de mevcut uygulanan temel vergilerin isimleri hakkında bilgi sahibi olanların oranı %65,36, söz konusu vergilerin içeriği hakkında bilgisi olanların oranı ise %42,49'dur. Vergi bilgisinin toplumda yüzeysel olduğu; ancak daha detay konularda yetersiz bilgiye sahip oldukları ulaşılan bir diğer sonuçtur.

Teyyare (2018)²⁸ tarafından maliye eğitiminin vergi okuryazarlığı düzeyine etkisinin belirlenmesine yönelik Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi maliye bölümünde öğrenim faaliyeti yürüten 218 öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışmada ulaşılan sonuca göre; maliye eğitimi vergi okuryazarlık seviyesinin artmasına katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte gruplar arası karşılaştırmada, sınıf düzeyi ve akademik başarı seviyesinin yükselmesine bağlı olarak okuryazarlık seviyesinin arttığı, cinsiyet ve öğrenim türüne göre ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığına da ulaşılmıştır.

Teyyare vd. (2018)²⁹ tarafından iktisadi ve mali okuryazarlık üzerine Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi çe-

²⁴ MADI vd., age. s.218-223.

²⁵ BHUSHAN, ve MEDURY. Age. s. 76-80.

²⁶ Nichita RAMONA-ANCA. Is Tax Literacy Impacting on Tax Behaviour?. *2nd International Conference of the NORD events, Collaboration in Complex Systems, Sibiu.*

²⁷ YARDIMCIOĞLU vd. age, s. 95-119.

²⁸ TEYYARE, age, s. 315- 333.

²⁹ TEYYARE vd., age, 99-120

şitli bölümlerinde eğitim gören öğrencilere yönelik bir araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmada analiz bulgularına göre İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin ekonomik ve mali okuryazarlık düzeylerinin iyi sayılabilecek, ortalamasının üstünde bir düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca gruplar arası karşılaştırma yapıldığında, bölümler arası, akademik başarı düzeyi ve sınıf düzeyi açısından anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Acharya ve Siddiq (2017)³⁰ tarafından yapılan çalışmada Karnataka'da ücretli çalışanların çeşitli demografik ve sosyoekonomik faktörlere dayalı vergi okuryazarlığı düzeyinin belirlenmesine odaklanılmaktadır. Çalışmada genel vergi okuryazarlığı düzeyinin oldukça iyi olduğuna ulaşılmıştır. Ayrıca sosyoekonomik faktörlerin vergi okuryazarlığı düzeyini etkileyeceği, ancak coğrafi bölgeyi etkilemeyeceği de tespit edilmiştir. Hükümetin toplumu eğitmesi ve böylece vergi mükellefleri arasındaki vergi okuryazarlığı düzeyini yükseltmesi ve yüzde 100 aktif okuryazarlık yapması gerektiği sonucuna varmıştır.

3- ARAŞTIRMANIN KAPSAM ve SINIRLILIKLARI

Araştırmanın ana kütlesi Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Maliye bölümü öğrencilerinin tercih edilme nedeni vergi derslerinin maliye bölü-

lümü müfredatında diğer bölümlere göre daha fazla olması ve vergi okuryazarlıkla ilgili diğer derslerin (muhasabe, mali tablolar analizi gibi) olmasıdır. Bundan dolayı çalışmada uygulanan anket maliye bölümünde öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Maliye bölümü öğrencilerinin vergi okuryazarlığı üzerine vergi derslerinin etkisini ölçmek için uygulanan ankette öğrencilerin vergi ile ilgili dersleri alıp almadığı tespit edilmiş ve alınan derslerle ilgili bilgi düzeyleri ölçülmüştür. Bu kapsamda araştırmada belirlenen amaçlar ve literatür çalışmaları çerçevesinde geliştirilen modele ait hipotezler aşağıdaki gibidir:

H1: Türk Vergi Sistemi dersi vergi okuryazarlığını arttırmaktadır.

H2: Mali Yargı Hukuku dersi vergi okuryazarlığını arttırmaktadır.

H3: Vergi Uygulamaları dersi vergi okuryazarlığını arttırmaktadır.

H4: Vergi Ceza Hukuku dersi vergi okuryazarlığını arttırmaktadır.

H5: Vergi Hukuku dersi vergi okuryazarlığını arttırmaktadır.

Çalışmada uygulanan anket 2019-2020 Güz Döneminde yapılmıştır. Bu dönemde Maliye bölümünde kayıtlı toplam öğrenci sayısı 1908'dir. Saunders vd. (2000)³¹ tarafından yapılan çalışmalarda çeşitli güven aralıklarında olması gereken minimum örneklem hacimleri için bir tablo oluşturulmuştur.

³⁰ Abbokar SIDDIQ ve Ganesh ACHARYA. "Tax Literacy among Salaried Individuals-An Empirical Study in Dakshina Kannada District of Karnataka". 2017. (file:///C:/Users/ASUS/Downloads/22.pdf). Erişim tarihi: 15 Temmuz 2020.

³¹ Mark SAUNDERS ve diğerleri. *Research Methods for Business Students*. Second Edition, 2000, Prentice Hall.

Tablo 1: Çeşitli Güven Aralıklarında Ana Kütle ve Örneklem Hacimleri

Ana Kütle	%5	%3	%2	%1
50	44	48	49	50
100	79	91	96	99
250	151	203	226	244
500	217	340	414	475
750	254	440	572	696
1 000	278	516	706	906
2 000	322	696	1 091	1 655
5 000	357	879	1 622	3 288
10 000	370	964	1 936	4 899
100 000	383	1 056	2 345	8 762
1 000 000	384	1 066	2 395	9 513
10 000 000	384	1 067	2 400	9 595

Kaynak: (Saunders, Lewis ve Thomhill, 2000: 156)

Ankette ulaşılabacak örneklem büyüklüğü Tablo 1'deki örneklem hesaplama sonuçlarına uygun seçilmesi durumunda yapılan analizin güvenilirliği yüksek olacaktır. Buradan hareketle çalışmada toplam 378 anket uygulanmıştır. Ulaşılan katılımcılardan elde edilen anketlerden 19 tanesi boş ya da eksik olduğundan ve 7 tanesi güvenilir bulunmadığından analiz dışında bırakılması sonucu 352 kişilik bir örneklem sayısına ulaşılmıştır. Ulaşılan örneklem hacmi %95 güven aralığında güvenilirliği yüksek olarak belirlenmiştir. Çalışmada kullanılan ölçekteki sorular konuyla ilgili yapılmış yerli ve yabancı çalışmalardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

4- ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Vergi derslerinin vergi okuryazarlık üzerindeki etkisinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışmada Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü öğrencilerine anket uygulanmış olup analiz yöntemi

olarak ikili lojistik regresyon analizi kullanılmıştır. Analizlerde SPSS 22 paket programından yararlanılmıştır. Lojistik regresyon analizi veya kısaca logit modellere sosyal bilimler alanında sıklıkla başvurulmaktadır. Sosyal bilimler alanında yapılan araştırmaların genelinde, bağımlı değişkene ait değerlerin iki mümkün değerden biri olabileceği varsayılmaktadır. Buna örnek verecek olursak; yüksek okuldaki mezun olunmuş veya olunmamış, işçi çalışıyor veya çalışmıyor, hasta tedaviye cevap veriyor veya vermiyor ya da araç sahibi olunmuş veya olunmamış olabilir. Bu tür iki mümkün ve farklı değer barındıran verilere iki değerli (binary) veriler denilmektedir. Literatürde bu tür iki değerli veya ikili değişkenler, (0;1) değişkenleri olarak da tanımlanmaktadır³². Lojistik regresyon analizinin odaklandığı temel husus, bir regresyon denklemi oluşturarak bireylerin hangi gruba dahil olduğunu tahmin etmektir. Sosyal bilimlerde lojistik regresyon analizine başvurulmasının temel amacı esasen istatistikte

³² Ayşe OĞUZLAR. "Lojistik Regresyon Analizi Yardımıyla Suçlu Profilin Belirlenmesi". Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. Cilt: 19.2005. Sayı: 1. 21-35.s.21

kullanılan diğer model yapılandırma teknikleri ile aynıdır. Yani en az değişken ile en iyi uyuma ulaşacak şekilde bağımlı ile bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi tanımlayabilip kabul edilebilir bir model inşa etmektir³³.

Klasik doğrusal regresyon analizlerinde bağımlı değişken sürekli, lojistik regresyon analizinde ise kategoriktir. Bununla birlikte, bağımsız değişkenlerin tümü kategorik değişken, sürekli değişken veya kategorik ve sürekli değişkenlerin bir karmasından oluşmaktadır. Lojistik regresyon analizi çeşitli varsayım (normallik, ortak varyansa sahip olma gibi) ihlallerinin oluşması halinde diskriminant analizi ve çapraz tablolara bir alternatif getirmektedir. Bağımlı değişkenin sadece iki kategoriye sahip olduğu durumda ikili lojistik regresyondan söz edilmektedir³⁴. İkili lojistik regresyon analizi, bağımlı değişkenin ikili cevaba sahip olduğu durumlarda kullanılan lojistik regresyon analizidir. İki kategorili cevap değişkenin ölçeği, isimsel, sıralı ölçek olup kategorinin evet, hayır, var-yok, hasta, sağlam, az-çok gibi ikili cevap içermesi yeterlidir. İkili lojistik regresyon analizi ile bir ya da daha fazla açıklayıcı değişken ile ikili cevap değişken arasındaki bağıntı ortaya koyulmaktadır. Açıklayıcı değişkenler; faktör değişken, risk faktörleri ya da ortak değişken, risk faktörü ya da nedensel faktör olan açıklayıcı değişkenler ise kategorik isimsel ya da sıralı ölçek olabilir. Ortak değişkenler ise sürekli değişken olmalıdır³⁵.

İkili lojistik regresyon analizinden iki kategorili (binary) bağımlı değişken olarak adlandırılan belirli gruplara üye olma durumunu en iyi açık-

layan bağımsız değişkenler kombinasyonunu belirlemek için yararlanılmaktadır³⁶. Herhangi bir regresyonda bağımsız değişkenin değeri verildiğinde, bağımlı değişkenin ortalama değeri $E(Y|x)$ olarak gösterilir ve koşullu ortalama olarak ifade edilir. Burada Y , bağımlı değişken değeri, x de bağımsız değişken değeri olmak üzere $E(Y|x)$, x verildiğinde Y 'nin koşullu ortalamasını (beklenen değerini) ifade eder. Doğrusal regresyondan bu ortalamanın x 'e göre doğrusal bir eşitlik ile ifade edilebileceği varsayılır.

$$E(Y|x) = \beta_0 + \beta_1 x \quad (1)$$

İki kategoriye sahip veri için koşullu ortalama en az sıfır ve en fazla bir olmaktadır: $0 \leq E(Y|x) \leq 1$. Bağımlı değişken iki kategoriye sahip olduğunda $E(Y|x)$ için bir model oluşturmada birçok kümülatif dağılımdan yararlanılabilir. Matematiksek açıdan son derece esnek ve kolay olması ile birlikte bilimsel olarak anlamlı yorumlar ortaya koyabilmesi nedeniyle lojistik dağılım tercih edilmektedir³⁷.

26.06.2020 tarih ve 2020/06 toplantı sayılı Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu uygunluk-onay belgesine göre bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde bilim etiğine aykırı bir durum yoktur.

5- GÜVENİLİRLİK ANALİZİ

Çalışmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik ve geçerliliğini test etmek için tüm soruların güvenilirlik analizine başvurulmuştur. Bu güvenilirlik ve geçerliliğin testinde Cronbach's Alpha katsayısı kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach's Alpha değeri

³³ Hüdaverdi BİRCAN. "Lojistik Regresyon Analizi: Tıp Verileri Üzerine Bir Uygulama". Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2004 / 2. 2004. s.186.

³⁴ Nuran BAYRAM. *Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi*. Ezgi Kitabevi. Bursa. 2015. s.211-212

³⁵ Kazım ÖZDAMAR. *Paket Programları İle İstatistiksel Veri Analizi 1*, Nisan Kitabevi Yayınları. Eskişehir. 2015. s.543

³⁶ Ömay ÇOKLUK. "Lojistik Regresyon Analizi: Kavram ve Uygulama". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 10 (3), Yaz / Summer 2010. 2010. s.1359.

³⁷ BAYRAM, age, s.212-213

0,7 ve üzerinde olduğunda güvenilirliğin sağlanmış olduğu ve ölçekte yer alan ifadelerin birbirleri tutarlılık gösterdikleri kabul edilmektedir. Bu değer 0,7'nin altında çıktığında ise ölçekte yer

alan ifadelerin birbirleri ile tutarlılık göstermedikleri ve ölçeğin güvenilir olmadığı kabul edilmektedir³⁸. Çalışmada kullanılan ölçeğin Cronbach's Alpha değeri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Tüm Anket Verileri Güvenilirlik İstatistikleri

Gözlem Sayısı	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
N=352	,715	33

Vergi okuryazarlığını ölçen anket formunun tutarlılığını ortaya koyabilmek kullanılan ölçeğin güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı 0,715 olarak hesaplanmıştır. Bu değer ölçeğin "iyi güvenilir" bir aralıkta yer aldığını ifade etmektedir.

6- BULGULAR

Bağımlı değişkenin kategorik olduğu ikili lojistik regresyon analizinden yararlanılan çalışmada katılımcılara bağımlı değişken olarak

"Türk Vergi Sisteminde yer alan vergiler ile ilgili her konuyu yardıma ihtiyaç duymadan anlayabiliyor, çözümleyebiliyor ve yorumlayabiliyorum." şeklinde ifade yöneltilmiş ve cevap olarak Evet (1) ve Hayır (0) seçenekleri oluşturulmuştur. Bağımlı değişken ile maliye bölümünde vergi dersleri gören öğrencilerin gördükleri derslerin vergi okuryazarlığı üzerindeki etkisi test edilmeye çalışılmaktadır. Çalışmada uygulanan ankete ait gözlem değerleri Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3: Veri İşleme Özeti

Veri İşleme Özeti			
Unweighted Cases ^a		N	Yüzde
Selected Cases	Included in Analysis	352	100,0
	Missing Cases	0	,0
	Total	352	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		352	100,0
a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.			

Tablo 3'te yer alan çalışmaya ait veri işlem özetlerine bakıldığında toplam gözlem sayısının 352 olduğu ve eksik veri olmadığı görülmektedir. Tablo 4'de ise *"Türk Vergi Sisteminde yer alan*

vergiler ile ilgili her konuyu yardıma ihtiyaç duymadan anlayabiliyor, çözümleyebiliyor ve yorumlayabiliyorum." Bağımlı değişkene ait kod değerlerine yer verilmiştir.

³⁸ Darren GEORGE ve Paul MALLERY, *Spss for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 14.0 update, (7th ed.), Boston: Allyn & Bacon, USA. 2003. s.231

Tablo 4: Bağımlı Değişken Kod Değerleri

Dependent Variable Encoding	
Original Value	Internal Value
Hayır	0
Evet	1

Tablo 4’den görüleceği üzere bağımlı değişkene ait kodlamalarda Hayır (0) ve Evet (1) olarak kodlanarak analize dahil edilmiştir. Tablo

5’de İkili logit modelde sınıflandırma tablosuna yer verilmiştir.

Tablo 5: Sınıflandırma Tablosu

Classification Table ^a					
	Observed		Türk Vergi Sisteminde yer alan vergiler ile ilgili her konuyu yardıma ihtiyaç duymadan anlayabiliyor, çözümleyebiliyor ve yorumlayabiliyorum.		
					Percentage Correct
			Hayır	Evet	
Step 1	Türk Vergi Sisteminde yer alan vergiler ile ilgili her konuyu yardıma ihtiyaç duymadan anlayabiliyor, çözümleyebiliyor ve yorumlayabiliyorum.	Hayır	82	34	70,6
		Evet	41	195	82,6
		Overall Percentage			

a. The cut value is ,500

Bağımlı değişkenin çapraz sınıflandırılmasıyla oluşturulan Tablo 5’te verilen modele ait sınıflandırma tablosunda kategorize edilen bağımlı değişkene ait atamalar yer almaktadır. Bağımsız değişkenlerin modele dahil edilmesiyle lojistik regresyon analizi sonucunda ulaşılan sınıflandırmaya göre, “*Türk Vergi Sisteminde yer alan vergiler ile ilgili her konuyu yardıma ihtiyaç duymadan anlayabiliyor, çözümleyebiliyor ve yorumlayabiliyorum.*” bağımlı değişkeninin hayır grubunda yer alan 82 cevap doğru, 34 cevap ise yanlış kodlanmıştır. Burada doğru sınıflandırma oranı %70,6 olarak tespit edilmiştir. Evet, grubunda ise 195 ifade doğru ve 41 ifade yanlış kodlana-

rak %82,6 oranında doğru sınıflandırma oranına ulaşılmıştır. Yani aslında burada çalışma modeli 34 hayır diyeni evet ve 41 hayır diyeni evet olarak kodlamış, yanlış sınıflandırmıştır. Tabloda yer alan overall percentage (toplam yüzdelik değeri) doğru atanma oranını vermekte olup %50 den büyük olması gerekmektedir. Bu kapsamda modelin sınıflandırma tablosunun değerinin %76,6 olduğu göz önüne alındığında modelde doğru bir atanma yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Yani model %76,6 oranında doğru bir şekilde sınıflandırma yapmıştır. Tablo 6’da model katsayılarının genel testi gösterilmektedir.

Tablo 6: Model Katsayıları Genel Testi

Model Katsayılarının Omnibus Testleri				
		Ki-kare	df	Anlamlılık
Adım 1	Step	11,114	5	,049
	Block	11,114	5	,049
	Model	11,114	5	,049

Bağımsız değişkenlerden anlam (p) değeri 0,01, 0,05 ve 0,10'dan küçük olanların modele girmesi gerektiği belirtilmektedir³⁹. Tüm değişkenlerin modele ilave edilmesiyle birlikte modelin katsayılarının anlamlılığı, yani model uyum iyiliği için ki-kare değerine bakılmaktadır.

Buna göre modelin genel anlamlılığı %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır ($p:0,049 < 0,05$). Tablo 7'de modelin verilere uygunluğu ile modelin genel uyumunu veren değerler gösterilmiştir.

Tablo 7: Model Özeti

Model Özeti			
Adım	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Kare	Nagelkerke R Kare
1	228,398 ^a	,313	,572

a. Parametre tahminleri 001'den daha az değiştiği için tahmin yinleme numarası 5'te sona erdi.

Cox & Snell R Kare ve Nagelkerke R Kare değerleri, bağımlı değişkeni açıklayan varyansın büyüklüğünü vermektedir. Diğer bir ifadeyle R Kare değerleri ile bağımlı değişkenin bağımsız değişkenler tarafından açıklanma gücünü göstermektedir. Tablo 7'deki model özetine bakıldığında -2 Log likelihood değeri 228,398, Cox & Snell R Kare değeri 0,413 ve Nagelkerke R Kare değeri 0,702 olarak saptanmıştır. Bu durum da bize bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni

açıklama gücünün %31 ve %57 olduğunu göstermektedir.

Bağımlı değişkenin gözlenen ve beklenen değerlerinin karşılaştırılmasıyla modelin uyumu yani modelin veri setini ne kadar iyi temsil ettiği sapma istatistiğinin yanında Hosmer-Lemeshow testi ile de belirlenebilmektedir⁴⁰. Tablo 8'de modele ait Hosmer-Lemeshow testi sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 8: Hosmer-Lemeshow Testi

Hosmer and Lemeshow Test			
Adım	Ki-kare	df	Anlamlılık
1	3,631	5	,604

³⁹ Gamze NUR YAZAR. *Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Etkileyen Faktörlerin Lojistik Regresyon İle Analizi*. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). 2018. Bursa.

⁴⁰ Noyan AYDIN ve Erkan ARI. "Hanehalkı Otomobil Talebini Belirleyen Etkenlerin İkili Lojistik Regresyon Yöntemiyle Analizi: Türkiye Örneği". Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı:12. 2016.s.90

Hosmer-Lemeshow Testinde model uyum iyiliği koşulu için anlamlılık değerinin 0.05'ten büyük olması gerekmektedir (Erdoğan ve Tuncer, 2016: 70). Anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olması, modelin kabul edilebilir bir uyuma sahip olduğunu, yani modelin veri setini yeterli düzeyde temsil ettiğini göstermektedir. Yani gözlenen değerler ve model tarafından tahmin edilen de-

ğerler arasında anlamlı bir fark olmayıp, model tahminleri gözlenen durumdan farklı değildir⁴¹. Çalışmanın Hosmer ve Lemeshow test sonucuna göre lojistik regresyon modelinin verilere uygun olduğu anlamlılık = 0,604>0,05 belirlenmiştir. Tablo 9'da ise denklemdaki değişkenlere ait tahmin sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 9: Denklemdaki Değişkenlere Ait Tahmin Sonuçları

		Eşitlikteki Değişkenler					
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Adım 1 ^a	Vergi Ceza Hukuku	-,169	,077	4,752	1	,739	,845
	Vergi Uygulamaları	,131	,075	3,036	1	,081	1,140
	Vergi Hukuku	,224	,111	4,077	1	,043	1,251
	Mali Yargı Hukuku	,574	,336	2,924	1	,087	1,775
	Türk Vergi Sistemi	,290	,868	,111	1	,029	1,336
	Constant	-6,890	4,183	2,714	1	,099	,001

a. 1. adımda girilen değişken(ler): Türk Vergi Sistemi, Vergi Uygulamaları, Vergi Hukuku, Mali Yargı Hukuku, Vergi Ceza Hukuku.

Tablo 9'da, çalışmaya ait lojistik regresyon modelinde yer alan değişkenlere ait parametre tahminleri, standart hatalar, Wald Tesi, sign. ve Exp(B)(odds) oranları tahmin değerleri verilmiştir. Tablo 9'da da görüleceği üzere modele ait bağımsız değişkenler Türk Vergi Sistemi, Vergi Uygulamaları, Vergi Hukuku, Mali Yargı Hukuku ve Vergi Ceza Hukukudur. Modelde yer alan bağımsız değişkenlerden Mali Yargı Hukuku ile Vergi Uygulamaları %5 ve Türk Vergi Sistemi ile Vergi hukuku %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel

olarak anlamlı kabul edilmiştir. Vergi Ceza Hukuku bağımsız değişkeni ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yani vergi okuryazarlığı üzerinde Türk Vergi Sistemi, Mali Yargı Hukuku, Vergi Uygulamaları ve Vergi hukukunun etkisi çıkmış iken Vergi Ceza Hukuku etkisi anlamlı çıkmamıştır. Denklemdaki değişkenlere ait tahmin sonuçlarından yola çıkıldığında söz konusu modele ilişkin hipotez testlerine ait sonuçlar tablo 10'da gösterilmektedir

⁴¹ YAZAR, age, s. 74

Tablo 10: Hipotez Test Sonuçları

Araştırma Modeli Hipotezleri		Sonuç
H ₁	Türk Vergi Sistemi Dersi Vergi Okuryazarlığını arttırmaktadır.	Doğrulandı
H ₂	Mali Yargı Hukuku Dersi Vergi Okuryazarlığını arttırmaktadır.	Doğrulandı
H ₃	Vergi Uygulamaları Dersi Vergi Okuryazarlığını arttırmaktadır.	Doğrulandı
H ₄	Vergi Ceza Hukuku Dersi Vergi Okuryazarlığını arttırmaktadır.	Doğrulandı
H ₅	Vergi Hukuku Dersi Vergi Okuryazarlığını arttırmaktadır.	Doğrulandı

Buna göre modelde anlamlı çıkan değişkenleri dikkate alındığında;

$$E(Y|x) = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 + \beta_4 x_4 \text{ den} \quad (2)$$

$$E(Y|x) = -6,890 + 0,131x_1 + ,224x_2 + 0,574x_3 + 0,290x_4 \quad (3)$$

Denklemleri oluşturulmaktadır. Lojistik regresyon modelinin temeli üstünlük oranına (odds ratio) dayanmakta ve bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni kaç kat arttırdığı $\exp(B)$ değeri ile gösterilmektedir. Üstünlük oranına bir olayın meydana gelme olasılığının, meydana gelmeme olasılığına oranlanmasıyla ulaşılmaktadır. Yani, üstünlük oranı, bir olayın gerçekleşmesi olasılığı ile gerçekleşmemesi olasılığını karşılaştırmaktadır⁴³. Denklemlerdeki değişkenlere ait tahmin sonuçlarından yola çıkılarak modelde anlamlı çıkan vergi derslerinin vergi okuryazarlık üzerindeki etkisine yönelik yorumlamalar yapılabilmektedir. Buna göre;

- Türk vergi sistemi dersine ilişkin bilgi düzeyine sahip öğrencilerin vergi okuryazarlıkları bu derse ilişkin bilgi düzeyi olmayanlara göre yaklaşık 0,84 kat daha yüksektir.
- Mali yargı hukuku dersine ilişkin bilgi düzeyine sahip öğrencilerin vergi okuryazarlıkları bu derse ilişkin bilgi düzeyi olmayanlara göre yaklaşık 1,77 kat daha yüksektir.
- Vergi uygulamaları dersine ilişkin bilgi düzeyine sahip öğrencilerin vergi okuryazarlıkları bu derse ilişkin bilgi düzeyi olmayanlara göre yaklaşık 1,14 kat daha yüksektir.

- Vergi hukuku dersine ilişkin bilgi düzeyine sahip öğrencilerin vergi okuryazarlıkları bu derse ilişkin bilgi düzeyi olmayanlara göre yaklaşık 1,25 kat daha yüksektir.

Modele ait test sonuçlarına bakıldığında maliye bölümü öğrencilerinin vergi okuryazarlığını en çok mali yargı hukuku arttırıyor iken sonrasında vergi hukuku, vergi uygulamaları ve Türk vergi sistemi arttırmaktadır. Vergi ceza hukuku dersine ilişkin ise istatistiksel olarak anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır.

SONUÇ

Toplumsal gelişmelerin göstergelerinden biri olan okuryazarlık gelişen değişen dünyada birçok tür ve alanda kendini göstermektedir. Bu alanlardan biri de bireylerin vergisel işlemlerini hiçbir yardıma ihtiyaç duymadan kendi başlarına yapabilmeleri, vergisel konularda bilgi sahibi olmaları, vergileme sürecinin her aşamasına sahip oldukları anlamında olan vergi okuryazarlığıdır. Vergi okuryazarlığı merkeze mükellefin alındığı ve mükellef memnuniyetinin temel hedef olduğu vergi idareleri ve mükellefler için önem arz etmektedir. Nitekim vergi okuryazarlığına sahip mükelleflerin olduğu toplumlarda vergi bilinci,

⁴² Neslihan ERDOĞAN ve Güner TUNCER. "Kamu Sağlık Hizmetlerinde Koniklik Etkisi: İkili Lojistik Regresyon Analizi". Electronic Journal of Vocational Colleges, October/Ekim 2016. 67-72.s.71

vergisel farkındalık, vergi kültürü ve vergi ahlakının gelişmesine bağlı olarak vergi uyumunun artması vergi idaresi açısından vergi toplamının açık ve kapalı maliyetlerini azaltacaktır. Mükellef açısından ise vergi okuryazarlığı vergisel ödevlerin yerine getirilmesinde katlanılan açık ve kapalı maliyetlerin azalması, ekonomik faaliyetlerin daha rasyonel yapılması, vergi bilincine sahip olunması, cezai müeyyide ve yaptırımlardan kaçınılması, çeşitli teşvik ve avantajlardan yararlanılabilmesi gibi birçok alanda katkı sunmaktadır. Bundan dolayıdır ki mükelleflerin vergi okuryazarlığına sahip olması hem vergi idaresi hem de mükelleflerin kendileri için öneme sahiptir. Vergi okuryazarlığına sahip olunması ya da vergi okuryazarlığının artırılmasının en etkili yolu da bireylere konuyla ilgili eğitimlerin verilmesinden geçmektedir. Buna göre mükelleflere vergi tekniği, vergi sistemi, vergi mevzuatı gibi konularda eğitimler verilmesi vergi okuryazarlığını arttırarak vergisel işlemlerini hiçbir yardıma ihtiyaç duymadan kendi başlarına yapabilmelelerini sağlayacaktır. Bu da vergilemede etkinlik ve verimliliği arttıracaktır.

Çalışmada Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye bölümünde öğrenim gören öğrencilerin aldıkları vergi hukuku, Türk vergi sistemi, mali yargı hukuku, vergi uygulamaları ve vergi ceza hukuku derslerinin vergi okuryazarlıkları üzerindeki etkisi ikili lojistik regresyon yöntemi ile incelenmiştir. Maliye bölümü öğrencilerinin tercih edilme nedeni vergi derslerinin maliye bölümü müfredatında diğer bölümlere göre daha fazla olması ve vergi okuryazarlığıyla ilgili diğer yan derslerin (muhasabe, mali tablolar analizi gibi) olmasıdır. Bundan dolayı çalışmada uygulanan anket maliye bölümünde öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Maliye bölümü öğrencilerinin vergi okuryazarlığı üzerine vergi derslerinin etkisini ölçmek için uygulanan ankette öğrencilerin vergi ile ilgili dersleri alıp almadığı tespit edilmiş ve

alınan derslerle ilgili bilgi düzeyleri ölçülmüştür. Bu kapsamda 352 kişilik bir veri elde edilmiş ve ölçeğin güvenilirliği “iyi güvenilir” olarak tespit edilmiştir. Bağımlı değişkenin kategorik olduğu ikili lojistik regresyon analizinden yararlanılan çalışmada katılımcılara bağımlı değişken olarak *“Türk Vergi Sisteminde yer alan vergiler ile ilgili her konuyu yardıma ihtiyaç duymadan anlayabiliyor, çözümleyebiliyor ve yorumlayabiliyorum.”* şeklinde ifade yöneltilmiştir.

Çalışmanın bulgular kısmında modelde %76,6 oranında doğru bir şekilde sınıflandırma yapıldığına ulaşılmıştır. Bununla birlikte modelin genel anlamlılığı %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır ($p:0,049 < 0,05$). Model özetine bakıldığında -2 Log likelihood değeri 228,398, Cox & Snell R Square değeri 0,413 ve Nagelkerke R Square değeri 0,702 olarak saptanmıştır. Bu durum da bize bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklama gücünün %31 ve %57 olduğunu göstermektedir. Hosmer ve Lemeshow test sonucuna göre tahmin edilen lojistik regresyon modelinin verilere uygun olduğu $\text{sig.} = 0,604 > 0,05$ görülmüştür. Modelde yer alan bağımsız değişkenlerden Mali Yargı Hukuku ile Vergi Uygulamaları %5 ve Türk Vergi Sistemi ile Vergi hukuku %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Vergi Ceza Hukuku bağımsız değişkeni ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yani vergi okuryazarlığı üzerinde Türk Vergi Sistemi, Mali Yargı Hukuku, Vergi Uygulamaları ve Vergi hukukunun etkisi çıkmış iken Vergi Ceza Hukuku etkisi anlamlı çıkmamıştır. Buna göre H1, H2, H3 ve H5 hipotezi doğrulanmış, H4 hipotezi ise doğrulanmamıştır. Denklemdaki değişkenlere ait tahmin sonuçlarından yola çıkıldığında; Türk vergi sistemi dersine ilişkin bilgi düzeyine sahip öğrencilerin vergi okuryazarlıkları bu derse ilişkin bilgi düzeyi olmayanlara göre yaklaşık 0,84 kat, Mali yargı hukuku dersine ilişkin bilgi düzeyine sahip öğrencilerin vergi okuryazarlıkları bu derse ilişkin bilgi

düzeyi olmayanlara göre yaklaşık 1,77 kat, Vergi uygulamaları dersine ilişkin bilgi düzeyine sahip öğrencilerin vergi okuryazarlıkları bu derse ilişkin bilgi düzeyi olmayanlara göre yaklaşık 1,14 kat ve Vergi hukuku dersine ilişkin bilgi düzeyine sahip öğrencilerin vergi okuryazarlıkları bu derse ilişkin bilgi düzeyi olmayanlara göre yaklaşık 1,25 kat daha yüksek olduğuna ulaşılmıştır. Modele ait test sonuçlarına bakıldığında maliye bölümü öğrencilerinin vergi okuryazarlığını en çok mali yargı hukuku arttırıyor iken sonrasında vergi hukuku, vergi uygulamaları ve Türk vergi sistemi arttırmaktadır. Vergi ceza hukuku dersine ilişkin ise istatistiksel olarak anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır.

Çalışmada ulaşılan sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin aldıkları vergi derslerinin vergi okuryazarlıkları üzerinde pozitif bir katkı oluşturduğu görülmektedir. Çalışmada ulaşılan bu sonuç her ne kadar genel olarak değerlendirilmese de birlikte vergi derslerinin vergi okuryazarlığı üzerindeki pozitif etkisi diğer literatür çalışmaları ile uyumluluk göstermektedir. Bu kapsamda mükellefi merkeze alan vergi idaresinin mükellef memnuniyetini arttırması ve her iki tarafında vergi uyum maliyetlerini azaltması için mükelleflerin vergi okuryazarlığını sağlayıcı ve artırıcı eğitimlere hız vermesi ve bu eğitimleri geniş çaplı uygulaması önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- AYDIN, N. ve ARI, E. (2016). "Hanehalkı Otomobil Talebini Belirleyen Etkenlerin İkili Lojistik Regresyon Yöntemiyle Analizi: Türkiye Örneği". Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı:12. 76-97.
- AŞICI, M. (2009). "Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık". Değerler Eğitimi Dergisi. Cilt 7. No. 17. 9-26.
- AYTAŞ, G. ve KAPLAN, K. (2017). "Medya Okuryazarlığı Bağlamında Yeni Okuryazarlıklar". Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD). Cilt 18, Sayı 2, 291-310
- BARDAI, B. (1992). "Tax Illiteracy in Malaysia: Problems Solutions". Journal of Accountancy, 2 (2). 7-31.
- BAYRAM, N. (2015). *Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi*. Ezgi Kitabevi. Bursa.
- BHUSHAN, P. ve MEDURY, Y. (2013). "Determining Tax Literacy of Salaried Individuals- An Empirical Analysis". IOSR Journal of Business and Management, 10 (6). 76-80.
- BİRCAN, H. (2004). "Lojistik Regresyon Analizi: Tıp Verileri Üzerine Bir Uygulama". Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2004 / 2. 185-208.
- BOZKURT YAZAR, B. ve YALÇIN, Z. (2019). "Finansal ve Mali Tablo Okuryazarlığı: Tunceli'de Ticaretle Uğraşan Vergi Mükelleflerine Yönelik Bir Uygulama". Turkish Studies - Economics, Finance, Politics Volume 14 Issue 4. 1205-1223.
- CVRLJE, D. (2015). *Tax Literacy As An Instrument Of Combating And Overcoming Tax System Complexity, Low Tax Morale And Tax Non-Compliance*. The Macrotheme Review 4(3), Spring 2015.
- ÇOKLUK, Ö. (2010). "Lojistik Regresyon Analizi: Kavram ve Uygulama". Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 10 (3). Yaz / Summer 2010. 1357-1407.
- ERDOĞAN, N. ve TUNCER, G. (2016). "Kamu Sağlık Hizmetlerinde Koniklik Etkisi: İkili Lojistik Regresyon Analizi". Electronic Journal of Vocational Colleges, October/ Ekim 2016. 67-72.
- GEORGE, D. ve MALLERY, P. (2003). *Spss for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 14.0 update, (7th ed.), Boston: Allyn & Bacon. USA.

- SIDDIQ, A. ve GANESHA, A. B. (2017). *Tax Literacy among Salaried Individuals-An Empirical Study in Dakshina Kannada District of Karnataka*. (file:///C:/Users/ASUS/Downloads/22.pdf). Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020.
- GÜNEŞ, F. (1994). "Okur-Yazarlık Kavramı ve Düzeyleri". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 27 (2). 499-507.
- GÜNEŞ, F. (2019). "Okuryazarlık Yaklaşımları". Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, 4 (3), 224-246. DOI: 10.29250/sead.634908
- KAMALUDDIN, A. ve MADI, N. (2005). "Tax Literacy and Tax Awareness of Salaried Individuals in Sabah and Sarawak". Journal of Financial Reporting and Accounting. 3(1): 71-89.
- KILIÇ, Y. ve SEYREK, İ. H. (2015). "Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma". Muhasebe ve Finansman Dergisi. Nisan. 129-150.
- LATIFF A. R. A., NOORDIN, B. A. A., OMAR, M. R. ve HARJITO, D. A. (2005). "Tax Literacy Rate among Taxpayers: Evidence from Malaysia". Jurnal Akuntansi and Auditing Indonesia, 9(1): 1-10.
- MADI, N., KAMALUDDIN, A., JANGGU, T., İBRAHİM, M. B. A. ve SAMAH, A. B. A. (2010). "Tax Literacy among Employees: Sabah and Sarawak's Perspective". International Journal of Economics and Finance, 2(1): 218-223.
- MOUČKOVÁ, M. ve VÍTEK, L. (2018). "Tax Literacy". Acta Universitatis Agriculturae Et Silviculturae Mendelianae Brunensis, Volume 66 57 Number 2, (<https://doi.org/10.11118/actaun201866020553>).
- NICHITA, R.A. (2015). "Is Tax Literacy Impacting on Tax Behaviour?". 2nd International Conference of the NORD events, Collaboration in Complex Systems, Sibiu.
- OĞUZLAR, A. (2005). "Lojistik Regresyon Analizi Yardımıyla Suçlu Profilin Belirlenmesi". Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. Cilt: 19. Nisan 2005. Sayı: 1. 21-35.
- ÖZDAMAR, K. (2015). *Paket Programları İle İstatistiksel Veri Analizi 1*. Nisan Kitabevi Yayınları. Eskişehir.
- RAZMAN, A. A. L. ve ARIFFIN A. N. (2000). Tax Literacy among Taxpayers in Klang Valley' paper presented at Seminar FEP 2000. Review Beach Resort, Pulau Pinang. October 2000 20-23.
- SAUNDERS, M., LEWIS, P. ve THORNHILL, A. (2000). *Research Methods for Business Students*. Second Edition, Prentice Hall.
- TEYYARE, E., AYYILDIZ, B., DİRİCAN, H., ZİVALI, B.S., ve RENKLİ, B. (2018). "İktisadi ve Mali Okuryazarlık Üzerine Bir Araştırma: Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği". Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 14(14), 99-120
- TEYYARE, E. (2018). "Maliye Eğitiminin Vergi Okuryazarlığı Düzeyine Etkisi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği". Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi. Cilt:16. Sayı:4. 315- 333.
- YARDIMCIOĞLU, M., YUSUF, A. ve YAHYA, G. (2014). "Vergi Okuryazarlığı ve Vergisel Farkındalık: Kahramanmaraş Araştırması". Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 4(2). 95-119.
- YAZAR, G. N. (2018). *Aile İçi Kadına Yönelik Şiddeti Etkileyen Faktörlerin Lojistik Regresyon İle Analizi*. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa.
- ZORKUN, M., DİLEK, S. (2020). "Mali Okuryazarlık, Girişimcilik Eğilimi ve Potansiyeli Arası İlişkilerin Analizi". Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. Cilt5/Sayı1. 68-81.